

**Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық
жүргізу құқығындағы "№22 қалалық емхана" коммуналдық мемлекеттік
кәсіпорнының қызметкерлерімен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл
тақырыбына кіріспе нұсқаулық**

Алматы қ.

26.04.2024 ж.

Бұл нұсқаулық Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы «№22 қалалық емхана» қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлық сөзінің түсінігін, сыбайлас жемқорлық фактілері көрінген жағдайда іс-қимыл тәртібін, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілікті және сыбайлас жемқорлық әрекеттерінде делдалдықты түсіндіру мақсатында әзірленді.

"Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Заңның 22-бабына сәйкес сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылды өз құзыреті шегінде барлық мемлекеттік органдар, ұйымдар, квазимемлекеттік сектор субъектілері мен лауазымды адамдар жүргізуге міндетті.

ҚР "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл туралы" Заңына сәйкес сыбайлас жемқорлық-бұл жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді жеке өзі немесе делдалдар арқылы алу немесе алу мақсатында заңсыз пайдалануы өздеріне үшінші тұлғалар үшін игіліктермен артықшылықтар, сол сияқты осы тұлғаларға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық- бұл заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілік белгіленген сыбайлас жемқорлық белгілері бар заңсыз іс-әрекет.

Мүдделер қақтығысы-жауапты лауазымды атқаратын адамдардың жеке мүдделері арасындағы қайшылық онда аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өздерінің лауазымдық міндеттерін орындамауына немесе тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін.

Егер сізге пара ұсынылса немесе сізден пара сұралса!?

Парақорлық-сыбайлас жемқорлықтың ең тән, қауіпті және кең таралған көрінісі. Қылмыстық кодексте параға байланысты мынадай қылмыстар көзделген:

1) Пара алу (ҚРҚК 366 – бабы) – ең қауіпті лауазымдық қылмыстардың бірі, әсіресе егер ол адамдар тобы мен болса немесе бопсалаумен бірге жүрсе, бұл лауазымды адамның жеке өзі немесе делдалар қылы заңды немесе заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін материалдық құндылықтарды, мүліктік артықшылықтармен пайданы алуынан тұрады. Параның 20 еседен 50 есеге дейінгі сомасы мөлшерінде айыппұл салуға не мүлкі тәркіленіп және белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойына айыра отырып, 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады;

2) Пара беру (ҚРҚК 367-бабы)-лауазымды адамды заңды және заңсыз іс-әрекеттер (әрекетсіздіктер) жасауға итермелеуге не берушінің пайдасына, оның ішінде қызмет бойынша жалпы қамқорлығы немесе қамқорлығы үшін қандайда бір артықшылықтар алуға беруге бағытталған қылмыс -20 еседен 30 есегедейінгі мөлшерде айыппұл салуға жазаланады-мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдармен айналысу немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмірбойы айыра отырып, параның үш еселенген сомасын немесе 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруды қамтиды.

Параға делдалдық ету (ҚРҚК 368-бабы) – пара алушыға және пара берушіге олардың арасында пара алу туралы келісімге қолжеткізуге немесе оны іске асыруға ықпалету-параның 10 еседен 20 есегедейінгі сомасына дейінгі мөлшерде айыппұл салуға жазаланады мүлкі тәркіленіп немесе онсыз үш жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады. Белгілі бір лауазымдарды атқару немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойы айыру.

Пара ұсынған немесе бопсалаған жағдайда сіздің әрекеттеріңіз:

1) пара беруш імен пара алуға (беруге) дайындық немесе үзілді-кесілді бас тарту ретінде түсіндіруге болатын асығыс мәлімдемелерге жол бермей, өте сақ, сыпайы, сыпайы әрекет ету;

2) Сізге ұсынылған шарттарды (соманың мөлшері, тауарлардың атауы мен қызметтердің сипаты, пара беру мерзімдері мен тәсілдері, пара беру нысаны, мәселелерді шешу реттілігі) мұқият тыңдауға және дәл есте сақтауға міндетті;

3) пара беру уақыты мен орны туралы мәселені келесі әңгімеге ауыстыруға тырысыңыз және келесі кездесуге жақсы таныс орын ұсыныңыз;

4) әңгімеде бастаманы өз мойныңызға алмаңыз, "қабылдау үшін көбірек жұмыс жасаңыз", әлеуетті пара алушыға (пара берушіге) мүмкіндігінше көбірек ақпарат беруге "сөйлеуге" мүмкіндік беріңіз;

5) Егер сізде диктофон болса, пара немесе боп салау туралы ұсынысты (жасырын) жазуға тырысыңыз.

Пара беру немесе боп салау фактісінен кейін сізге қажет:

1) осы факт туралы ұйымның Комплаенс-офицеріне, құқық қорғау қызметтерінің аумақтық органдарына немесе сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметке хабарлауға;

2) басшы құрам, жергілікті билік органдарының өкілдері, құқық қорғау және арнаулы органдар мен өзге де мекемелер қызметкерлері тарапынан пара ұсынылған немесе бопсаланған жағдайда, сіз сыбайлас жемқорлыққа қарсы тәуекелдер бойынша тікелей жауапты тұлғаға, оның ішінде олардың қызметкерлері жасаған қылмыстардың жолын кесу мәселелерімен айналысатын өзге де мекемеге жүгіне аласыз.

Қорытындылай келе, қандай да бір сыйлықтар алуға/беруге толық тыйым салынды, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін шартты түрде мерзімінен бұрын босату жойылды.

Біздің ұйымда сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу мақсатында біз ұйымшыл ұжым болуымыз, адал, әділ, қарапайым болуымыз, Қазақстан Республикасы заңнамасының жалпы қабылданған нормаларын сақтауымыз, сондай-ақ өз жұмысымызда (пациенттермен) Әдеп кодексін басшылыққа алуымыз және қоғам тарапынан арандатушылыққа берілмеуіміз қажет.

Дәріс материалын
№22 қалалық емхананың
Комплаенс-офицер
М.Еділқызы дайындаған

М.Еділқызы

ХАТТАМА

Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы "№22 қалалық емхана" коммуналдық мемлекеттік кәсіпорнының жалпы емханалық семинар-кеңесі

№ 1

2024 ж.12 сәуір

Өткізу орны: Алматы қаласы Қоғамдық денсаулық сақтау басқармасының шаруашылық жүргізу құқығындағы "№22 қалалық емхана" коммуналдық мемлекеттік кәсіпорнының"

Төраға: директордың емдеу бөлімі жөніндегі орынбасары – А.Жомарт

Хатшы: комплаенс-офицер Едилқызы М.

Қатысты: Әкімшілік бөлімінің қызметкерлері және аға меңгерушілер.

Күн тәртібі:

1. Емхана қызметкерлеріне "сыбайлас жемқорлық" деген ұғымды, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін жауапкершілікті түсіндіру;
2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаттары мен міндеттері

Комплаенс-офицер М. Еділқызы сөз сөйледі.

Бүгінгі таңда сыбайлас жемқорлық көптеген елдерде жаһандық проблема болып табылады. Нұсқаулық емхана қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлық, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін жауапкершілік және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сыбайлас жемқорлық әрекеттерінде делдалдық деген ұғымды түсіндіру мақсатында өткізілді.

Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл- туралы Заңына сәйкес сыбайлас жемқорлық-бұл жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға тәіестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді жеке өзі немесе делдалдар арқылы алу немесе алу мақсатында заңсыз пайдалануы өздеріне үшінші тұлғалар үшін игіліктермен артықшылықтар, сол сияқты осы тұлғаларға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру.

Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық – бұл заңда әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілік белшіленген сыбайлас жемқорлық белгілері бар заңсыз іс – әрекет.

Парақорлық-сыбайлас жемқорлықтың ең тән, қауіпті және кең таралған көрінісі. Қылмыстық кодексте параға байланысты мынадай қылмыстар көзделген:

1) **Пара алу (ҚРҚК 366 – бабы)** – ең қауіпті лауазымдық қылмыстардың бірі, әсіресе егер ол адамдар тобы мен болса немесе бопсалаумен бірге жүрсе, бұл лауазымды адамның жеке өзі немесе делдалар қылы заңды немесе заңсыз әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін материалдық құндылықтарды, мүліктік артықшылықтармен пайданы алуынан тұрады. Параның 20 еседен 50 есеге дейінгі сомасы мөлшерінде айыппұл салуға не мүлкі тәркіленіп және белгілі бір лауазымдарды атқару немесе

белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмір бойына айыра отырып, 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруға жазаланады;

2) **Пара беру (ҚРҚК 367-бабы)**-лауазымды адамды заңды және заңсыз іс-әрекеттер (әрекетсіздіктер) жасауға итермелеуге не берушінің пайдасына, оның ішінде қызмет бойынша жалпы қамқорлығы немесе қамқорлығы үшін қандайда бір артықшылықтар алуға беруге бағытталған қылмыс -20 еседен 30 есегедейінгі мөлшерде айыппұл салуға жазаланады-мүлкі тәркіленіп, белгілі бір лауазымдармен айналысу немесе белгілі бір қызметпен айналысу құқығынан өмірбойы айыра отырып, параның үш еселенген сомасын немесе 5 жылға дейінгі мерзімге бас бостандығынан айыруды қамтиды.

3) **Параға делдалдық ету (ҚРҚК 368-бабы)** – пара алушыға және пара берушіге олардың арасында пара алу туралы келісімге қолжеткізугенемесеоныіскеасыруғаықпалету-параның 10-тиkrátтықсомасынан 20-тиkrátтықсомасынадейінгімөлшердеайыппұлсалуғанемүлкітәркіленіпнемесеонсызүшжылғадейінгімерзімгебасбостандығынанайыруғажазаланады. белгілібірлауазымдардыатқарунемесебелгілібірқызметпенайналысуқұқығынанөмірбойыайыру.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты мен міндеттері

1. қоғамда сыбайлас жемқорлыққа төзбестік ахуалын қалыптастыру;
2. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін жағдайлар мен себептерді анықтау және олардың салдарларын жою;
3. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өзара іс-қимылын нығайту;
4. сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі халықаралық ынтымақтастықты дамыту;
5. сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеп-тексеру міндеттерін шешу арқылы іске асырылады.

Қорытындылай келе, комплаенс-офицер өз сөзінде емханада сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілеріне жол бермеу үшін ҚР заңнамасының нормаларын сақтау, ұйымшыл, жұп, әділ ұжым болу қажет екенін атап өтті.

Төраға

А.Жомарт

Хатшы

М.Едилкызы